

„Europawahl 2019 in Deutschland – Konsequenzen für die politischen Parteien und das Parteiensystem“

Am 13. Juni 2019, fand im Büro der Friedrich-Ebert-Stiftung ein Fachgespräch mit Prof. Thomas Poguntke zu den Ergebnissen der Europawahlen 2019 in Deutschland statt. Der Politikwissenschaftler der Universität Düsseldorf und Direktor des Instituts für Deutsches und Europäisches Parteienrecht und Parteienforschung (PRuF) präsentierte zunächst die wichtigsten Erkenntnisse und Folgen des Wahlausgangs. An der anschließenden Fachdebatte nahmen Vertreter_innen der Partner-Organisationen, Journalist_innen und andere Expert_innen teil.

Prof. Thomas Poguntke zog zunächst Schlussfolgerungen aus den Europawahlen. Während die traditionellen Volksparteien SPD und CDU massive Verluste verzeichneten, konnten insbesondere die Grünen einen großen Wahlerfolg verzeichnen. Mithilfe eines „starken Führungsduos“ gelang es ihnen, viele Wähler_innen der anderen Parteien, vor allem innerhalb der jungen Generation unter 30, für sich zu gewinnen und damit bundesweit ihren Einfluss auszubauen.

Poguntke stellte zu Beginn die These auf, dass dieses Endergebnis in dem von Klimathemen dominierten Diskurs im Wahlkampf begründet sei. Es sei klar zu sehen, dass die Große Koalition die klimapolitisch relevanten Themen vernachlässigt habe. Die Grünen hingegen hätten es erfolgreich geschafft, Wähler_innen verschiedener politischer Strömungen für genau diese Themen zu sensibilisieren und sie an die Wahlurnen zu bringen – ohne dabei größere Veränderungen im Wahlprogramm vorzunehmen.

Angesichts des Umstands, dass durch diese „grüne Mobilisierung“ auch mehrere kleine Parteien einen Stimmenzuwachs verzeichnen konnten, sei davon auszugehen, dass sich die politische Landschaft in Deutschland nachhaltig verändert habe. Die Dominanz der Volksparteien werde in Zukunft noch weiter abnehmen, die Bedeutung eines strategischen Wahlkampfes und einer stark agierenden Führungsspitze hingegen zunehmen. Jedoch stellte Poguntke klar, dass die Europawahlen in Deutschland nach wie vor als zweitrangige Wahlen betrachtet werden. Viele politische Fragen würden in größerem Maße vom Ausgang der bevorstehenden Landtagswahlen in drei ostdeutschen Bundesländern abhängen.

Im weiteren Verlauf zählte der Parteienforscher einige kurzfristige Folgen der Europawahl auf. Auf Seiten der SPD hat Andrea Nahles beschlossen, von all ihren Ämtern zurückzutreten und damit eine Debatte um die künftige Ausrichtung der Partei losgetreten. Das Ansehen der CDU-Chefin Kramp-Karrenbauer wirkt nach den Wahlen ebenfalls angekratzt. Und die „Klimapartei“ stellt sich zunehmend die Frage nach einem eigenen Kandidaten für die nächste Kanzlerwahl.

Abschließend wurde über das Potenzial der Grünen als neue Volkspartei sowie über die Szenarien zur Nachfolge von Bundeskanzlerin Angela Merkel diskutiert. Zudem stand die Frage im Raum, wer am stärksten von der neuen politischen Landschaft profitieren könne und wie sich dabei die Mehrheitsverhältnisse in Bund und Ländern künftig entwickeln werden.

„Wybory do Parlamentu Europejskiego w Niemczech w 2019 r. - konsekwencje dla partii politycznych i systemu partyjnego”

13 czerwca 2019 roku w biurze Fundacji im. Friedricha Eberta odbyła się dyskusja z udziałem prof. Thomasa Poguntkego dotycząca wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego w Niemczech w 2019 roku. Poguntke, politolog z Uniwersytetu w Düsseldorfie i dyrektor Instytutu Niemieckiego i Międzynarodowego Prawa Partii Politycznych i Badań nad Partiami (Institute of German and International Party Law and Party Research, PRuF), zaprezentował wyniki wyborów i najważniejsze wnioski z nich wypływające. W debacie eksperckiej, która odbyła się po prezentacji, wzięli udział przedstawiciele organizacji partnerskich, publicyści oraz inni eksperci.

Prof. Thomas Poguntke przedstawił wnioski z wyborów do Europarlamentu. Podczas gdy tradycyjne partie ludowe SPD i CDU odnotowały ogromne straty, Zieloni odnieśli szczególny sukces. Dzięki „silnemu podwójnemu przywództwu” (partią dowodzą dwie osoby) udało im się pozyskać wielu wyborców innych partii, szczególnie przedstawicieli młodego pokolenia poniżej 30 roku życia, co pozwoliło na rozszerzenie swoich wpływów w całym kraju.

Poguntke wysunął tezę, że na ostateczny wynik wyborów wpłynęło m.in. zdominowanie kampanii wyborczej tematami związanymi z klimatem. Wyraźnie było widać, że „Wielka Koalicja” (koalicja rządząca CDU-SPD) zaniedbała kwestie związane z polityką klimatyczną. Z drugiej strony, Zieloni z powodzeniem uwrażliwiali wyborców o różnych sympatiach politycznych na te właśnie kwestie i doprowadzili ich tym samym do urn wyborczych – nie wprowadzając przy tym istotnych zmian we własnym programie wyborczym.

Biorąc pod uwagę fakt, że w wyniku tej „zielonej mobilizacji” nowe głosy zyskało również wiele małych partii, można przyjąć, że krajobraz polityczny Niemiec uległ trwałej przemianie. W przyszłości dominacja partii ludowych będzie się nadal zmniejszać, a rosnąć będzie znaczenie strategicznej kampanii wyborczej i silnego przywództwa. Poguntke wyjaśnił, że wybory do Parlamentu Europejskiego są w Niemczech nadal uznawane za drugorzędne. Wiele kwestii politycznych zależeć będzie w dużym stopniu od wyników zbliżających się wyborów w trzech wschodniemieckich krajach związkowych.

Prof. Poguntke wymienił też krótkoterminowe konsekwencje wyborów. Po stronie SPD przewodnicząca Andrea Nahles zrezygnowała ze wszystkich piastowanych stanowisk, co rozpoczęło debatę na temat przyszłego kierunku partii. Reputacja liderki CDU Annegret Kramp-Karrenbauer również została naruszona. Za to Zieloni coraz częściej donoszą o planach wystawienia własnego kandydata na kanclerza w następnych wyborach.

Omówiony został również potencjał Zielonych jako nowej partii ludowej, jak i scenariusze sukcesji po kanclerz Angeli Merkel. Pojawiło się pytanie, kto najbardziej skorzysta na nowym krajobrazie politycznym i jak w przyszłości rozwinie się sytuacja na szczeblu federalnym i lokalnym.